

P. Blaho – M. Skřejpek a kol. *Digesta seu Pandectae. Tomus I, Liber I – XV, fragmenta selecta* / *Digesta neboli Pandekty, sv. I, knihy I–XV, vybrané části, Karolinum 2015*

PETR BĚLOVSKÝ

Bez většího povšimnutí právníků došlo nedávno k významné literární události. Na pultech našich knihkupectví se v edici *Fontes Iuris Romani* nakladatelství Karolinum objevil první díl překladu *Digest*, právní sbírky byzantského císaře Justiniána vydané v roce 533, která zásadním způsobem ovlivnila vývoj soukromého práva nejen na našem území, ale na celém evropském kontinentě. Rozhodnutí přeložit tuto významnou kodifikaci historického významu do češtiny a zařadit se tak mezi nemnoho světových jazyků je chvályhodné nejen z pohledu romanistického, ale zejména pak v souvislosti s nedávno přijatým občanským zákoníkem, který se svým obsahem navrácí k tradici vycházející z římského práva. Dokonalost římského práva by nikdy sama o sobě nezpůsobila takový vliv na formování práva v Evropě, nebýt právě rozhodnutí císaře Justiniána, sestavit rozsáhlou sbírku klasického a poklasického římského práva, později nazvanou *Corpus Iuris Civilis*. Bez této kodifikace by nám právní řád starých Římanů zůstal z velké části utajen a charakter moderního soukromého práva by bezpochyby nebyl takový, jak jej známe dnes.

Překlad, který vyšel pod redakcí prof. Michala Skřejpka, již ve svém podtitulu naznačuje, že kolektiv překladatelů a autorů si na sebe naložil velký úkol. První díl by měl být v příštích letech následován dalšími a autoři si tak předsevzali přeložit postupně většinu textu *Digest*. Ze spolupráce dvou vedoucích překladatelského týmu, prof. Michala Skřejpka (z Univerzity Karlovy) a prof. Petera Blaha (z Trnavské univerzity), vyšel již v roce 2010 český překlad Institucí císaře Justiniána,¹ které představují jakýsi úvod, resp. učebnici pro studium celé justiniánské sbírky, zejména pak její největší části, *Digest*. Justiniánské Instituce se přitom zjevně

inspirovaly podstatně starší římskoklasickou učebnicí z pera neznámého právníka Gaia, která vyšla pravděpodobně počátkem 2. století. Překlad tohoto textu vydal český právní romanista prof. Jaromír Kincl již v roce 1981 v Brně.

Po překladech obou Institucí nyní tedy vychází první díl ústřední sbírky justiniánské kodifikace – *Digest*. Jakkoli se vydání takového překladu může zdát poměrně logické, když jde o historicky tak významnou sbírku, je nutné uvést několik dat, která snad uvedou na pravou míru představu o tom, o jak náročný překladatelský projekt jde a proč se dosud k takovému překladu nikdo u nás neodhodlal. Až do konce první poloviny 20. století se znalost latiny při studiu práva brala za samozřejmou, čehož dokladem je například výběr z pramenů vydaných prof. Otakarem Sommerem v roce 1932. Po druhé světové válce díky běhu politických událostí u nás pak studium latinských pramenů pro účely studia práva prakticky ztratilo smysl, když se právní řád programově odklonil od své historické tradice a tedy i od římského práva. Tím se postupně vytratila i znalost latiny (podobně, jako jinde v Evropě), resp. schopnost číst latinské texty. Teprve po roce 1989 dochází k obnově české romanistiky, avšak ještě dlouho se na její scéně neobjevil nikdo, kdo by se tak náročného úkolu zhostil. Je to do značné míry pochopitelné. Vždyť pokud jde jen o samotná *Digesta* je třeba zdůraznit, že jde o sbírku o 50 knihách (resp. rozsáhlých kapitolách), která se dále člení na tituly a fragmenty jazykově různorodého stylu. Celý text *Digest* představuje přes 6,5 milionu znaků. Francouzský překlad

¹ Slovenský překlad prof. Petera Blaha vyšel v roce 2000 v Trnavě.

z let 1803–1805, vydaný v roce 1973 v reprintu, představuje sedm obsáhlých svazků. Anglický překlad Alana Watsona je obsažen ve dvou rozsáhlých svazcích po 1500 stranách.

Digesta jsou tedy sama o sobě obrovskou právní sbírkou a proto k jejímu překladu je třeba kolektiv speciálně erudovaných překladatelů se znalostí práva a latiny. Lze proto s povděkem konstatovat, že se takový tým konečně podařilo sestavit, a to na základě dlouhodobé spolupráce mezi českými a slovenským specialisty.

První díl obsahuje výběr z titulů všech prvních patnácti knih Digest. Knihy jsou rozčleněny na tituly a ty dále na fragmenty z děl klasických římských právníků, kdy každý fragment je uvozen jménem právníka a názvem díla, z něhož byl fragment vyňat. Přeloženy jsou i příslušné konstituce Deo auctore (zahajující kompilační práce), Omnem (obsahující citační pravidla), a samozřejmě publikační konstituce z roku 533, Tanta-Dedoken.

Tematicky je první díl překladu věnován v první řadě struktuře a povaze pramenů práva, státnímu zřízení a fungování jednotlivých úřadů. Přeložen je i druhý titul první knihy z pera právníka Pomponia, tradičně nazývaný Enchiridion, jenž popisuje vývoj římského státu a jeho ústavy, stejně jako hlavní představitele republikové jurisprudence. Dále v prvním díle překladu nalezneme pojednání o procesním právu, zejména pak o předvolání k soudu, počítání lhůt, ale také o některých žalobách, zejména o vindikační žalobě. Následně se text věnuje

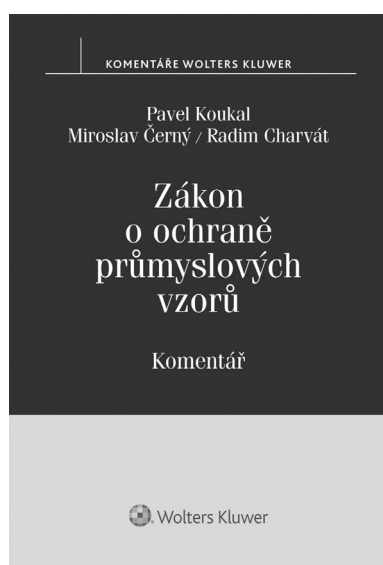
například institutům služebnosti, nepřikázaného jednatelství, bezdůvodnému obohacení, náhrady škody, ruční zástavy, požívacímu právu, a dále pak také žalobám ze soukromoprávních deliktů, zejména pak z podvodu a krádeže.

Kniha prvního dílu Digest v českém překladu však neobsahuje pouze překlad samotných fragmentů. Text je také bohatě vybaven rozsáhlým poznámkovým aparátem, který překlad vhodně doprovází širším či dobovým kontextem. Kromě toho kniha obsahuje řadu užitečných příloh. Kromě seznamu klasických římských právníků, jejichž díla byla pro Digesta použita, s uvedením jejich stručných medailonků, je zde také rejstřík, přehled obsahu všech knih Digest. Celý překlad je opatřen úvodem, jenž se věnuje historii Corpus Iuris Civilis. Zkrátka, celkově dílo působí uceleným a působivým dojmem.

Proto pevně doufám, že překlad justiniánské kodifikace, ať už jde o dříve vydané Instituce, anebo nyní o první díl překladu Digest, si najde své místo v knihovnách mnoha českých právníků. A to nejen pro zaplnění polic, ale zejména pro inspiraci a přemýšlení nad smyslem a charakterem hlavních institutů českého soukromého práva. Argumentace římských právníků umožňuje nahlédnout do myšlení lidí, kteří stáli u zrodu většiny institutů, které dnes považujeme za páteřní součást našeho soukromého práva. Text tak zcela jistě usnadní nyní tak časté tápání po smyslu některých ustanovení nového občanského zákoníku.

V nakladatelství Wolters Kluwer právě vyšlo

www.wolterskluwer.cz

Zákon o ochraně průmyslových vzorů. Komentář

Pavel Koukal, Miroslav Černý, Radim Charvát

Odborný průvodce pro aplikaci zákona o ochraně průmyslových vzorů.

Komentář:

- seznamuje s komplexní právní úpravou problematiky ochrany průmyslových vzorů,
- obsahuje úvodní výklad o právní ochraně designu v České republice a Evropské unii,
- v rámci podrobného výkladu k textu jednotlivých ustanovení zákona č. 207/2000 Sb. postihuje nejen všechny aspekty ochrany průmyslových vzorů, ale usiluje i o rozbor problematických či sporných míst,
- řeší otázku vztahu zákona o ochraně průmyslových vzorů k občanskému zákoníku a správnímu řádu,
- je doplněn bohatou judikaturou obsahující rozhodnutí českých i evropských soudů, dále rozhodnutí Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu a Úřadu průmyslového vlastnictví,
- odkazuje na zahraniční monografickou a komentářovou literaturu,
- v přílohové části zahrnuje vybraná ustanovení použitelných evropských a mezinárodních předpisů.

Publikace je určena všem, kdo s ochranou průmyslových vzorů přichází do styku, ať už jde o patentové zástupce, advokáty, podnikové právníky či samotné designéry.

Váz., 620 Kč

Titul objednávejte na www.obchod.wolterskluwer.cz